

Програма АУПТ, Агенция по заетост
„Планиране развитието на туризма в община Враца”
Проект No 5050150805024

Общинска стратегия и план за действие за развитие на устойчив алтернативен туризъм

Изпълнител : Търговско-промишлена палата - Враца

Декември , 2006 г.

СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

Анализът на информацията, събрана при предишните етапи на изпълнение на Проект „Планиране развитието на туризма в община Враца“, финансиран по Програма на Агенцията по заетостта по Заемно споразумение със Световната банка, компонент “Планиране на местното икономическо развитие”. По подробен анализ на ситуацията може да бъде намерен в Интернет на www.cci-vratsa.org. Туризмът във Враца, в контекста на устойчива дестинация, може да се разглежда в светлината на **Swot анализа на ресурсите за туризъм в община Враца**

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> □ Благоприятно географско разположение с лесен достъп до столицата на България (110 км), пристанищата на река Дунав (гр. Лом – 83 км, ферибот гр. Оряхово – 80 км), северозападните граници на България и други големи градове на страната; □ През град Враца минават два от големите европейски транспортни коридори - N4 и N7, което ще има нарастващо значение за международния туризъм след присъединяването на България към Европейския Съюз; □ Благоприятен за туризъм климат през цялата година; □ Релефът на Общината е разнообразен и сложен, обусловен от планината и напречните и надлъжни речни долини, което дава възможност за разнообразен туризъм; □ Висок индекс на човешкото развитие (ИЧР) – Общината Враца се нарежда на едно от първите места по този показател на общините в цялата страна; □ Добре изградена мрежа от социални, образователни, културни и туристически институции; □ Квалифицирани кадри в административното обслужване, които добре разбират значението на туризма за Общината; □ Електропроводната и електроразпределителната мрежи в Общината обезпечават необходимата сигурност и оперативност в захранването с ел. енергия на всички селища; □ Водоснабдителната и канализационната мрежи в град Враца са сравнително добре развити, макар и да съществува недостиг на питейна вода и мрежата да се нуждае от обновяване и инвестиции; □ Сравнително добро ниво на развитие на информационните технологии и телекомуникациите през последните години в град Враца; □ Многобройни и разнообразни културни институции, съсредоточени в град Враца; □ Многобройни исторически паметници и местности, както в град Враца, така и във Врачанския Балкан □ Уникални природни забележителности и защитени територии. Природен парк „Врачански Балкан“ и резерват „Врачански карст“ са забележителните природни обекти от национално значение; □ Многобройни хотели и ресторанти (над 260 в Общината), чийто капацитет превъзхожда засега реалния брой клиенти; □ Природни и културно-исторически дадености за развитие на различни видове алтернативен 	<ul style="list-style-type: none"> □ Отдалеченост от Черно море и големите пристанища (Варна – 419 км, Бургас – 410 км) и от границите с Гърция и Турция; □ Пътната мрежа в общината , нуждаеща се от разширение и подобряване. □ Ограничен брой дни със снежна покривка; □ Недостатъчен обем на валежите; □ Образованието на населението е незадоволително – само 9.6% са с висше образование и те са предимно в промишлените отрасли, а много малко – в туристическия бизнес; □ Средният доход на домакинство от предприемаческа дейност не превишава 0.9 % от общия му доход; □ Безработицата сред младите хора до 29 години е висока – 23% от всички безработни в общината; □ Използването на информационни технологии в селата е крайно ограничено; □ В повечето села на общината липсват канализационни мрежи за отвеждане на отпадните води; □ Лошо качество на питейната вода; □ Нерегламентирана комуникация и недостатъчна координация между туристическите структури, бизнес сектора и общинските структури; □ Недостатъчна реклама за туристическите обекти и възможности на общината; □ Квалификацията на персонала в сферата на обслужването на туризма не отговаря на инвестиционната активност в общината и високите изисквания на съвременния туризъм; □ Хотелиерството и ресторантьорството не са най-силната страна на туристическия бизнес в общината.

<p>туризъм;</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Наличие на заинтересовани страни от развитието на туризма – държавни и общински институции, стопански организации, образователни структури, неправителствени организации и местни инициативни групи; □ Традиции и опит в туризма, особено в планинския; □ Разбиране от страна на Областното и Общинското ръководства на значението на туризма за развитието на областната и общинската икономика. □ Увеличено търсене на инвестиционния пазар в страната при засилващ се интерес от страна на външни и вътрешни инвеститори в туризма и свързаните с него дейности; □ Увеличени възможности за включване и участие в национални и международни програми и Проекти, особено чрез Структурните и Кохезионни фондове на ЕС от началото на 2007 година; 	
<p>Възможности</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Наличие на тенденции и разрастване на добрите практики в България за създаване на клъстер (или клъстери), който да обединява организации, работещи както в областта на туризма, така и такива организации и структури, които имат директно или косвено отношение към този бизнес – предприятия от хранително-вкусовата промишленост, информационните технологии, селското стопанство, строителството и др.; □ Включване на туристически фирми и туроператори от Община Враца в международни и национални туристически борси; □ Включване на туристически фирми и туроператори от Община Враца в рекламните кампании на Агенцията по туризъм, особено на тези, провеждани в чужбина; □ Тенденции за навлизане на големи туроператорски фирми; □ Разширяване и подобряване на обратната информация от страна на туристите към туристическите фирми и туроператорите; □ Европейски засилени тенденции за разширяване и разнообразяване на туризма – засилване ролята на алтернативния туризъм; □ Перспективи за разширяване и подобряване на туристическата инфраструктура чрез участието в Европейските фондове и привличане на частни инвеститори чрез публично-частни партньорства; □ Подобряване на хотелиерските и ресторантьорските услуги чрез европейско качество на професионалното обучение в тази област; □ Подобряване на инфраструктурата на селата, в които има условия и перспективи за селски туризъм; □ Очаквани законодателни промени за развитие на професионалното образование в съответствие с потребностите на туристическия бизнес и услугите; □ Благоприятна национална, областна и общинска политика в туризма и свързаните с него дейности; □ Общ тренд за ускорено развитие на туризма и отбиха в страната и увеличаване на приходите от туристическа дейност; □ Увеличаване на чуждестранните туристи в екотуризма, културния и исторически туризъм, за които общината има добри възможности в периода след 	<p>Заплахи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Политическа неефективност – слабости по провеждане на националната и областната политика в областта на туризма, поради недостиг на ресурси; • Повишено международно напрежение, вследствие на терористични заплахи; • Рискове и неизвестности при инвестиране в туризма; • Недостатъчни национални инвестиции в регионалното развитие изобщо и в частност – в развитието на туризма; • Засилваща се конкуренция в туризма в страната и света; • Големите инвестиции – вложени в туризма в морските курорти на страната; • Демографски срив в страната, областта и общината; • Промени в климатичните фактори и природни бедствия.

<p>разширяването на ЕС;</p> <p>□ Добри перспективи за разбирателство и сътрудничество с други общини, преди всичко със съседни – за разработване и изпълнение на съвместни инфраструктурни проекти в областта на туризма и свързани с него дейности.</p> <p>□ Засилващ се интерес на частния бизнес към туризма при засилване на присъствието на разнообразни донорски национални и чуждестранни програми фокусирани към развитието на устойчив туризъм.</p>	
--	--

АЛТЕРНАТИВНИЯ ТУРИЗЪМ – СРАВНИТЕЛНО ПРЕДИМСТВО НА ОБЩИНА ВРАЦА И ИНСТРУМЕНТ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Обхвата на понятието „Алтернативен туризъм” обединява туристически сегменти, които се развиват или биха могли да се развиват или доразвият в община Враца с оглед на съществуващите природни и културно-исторически ресурси, а именно :

- природен / познавателен туризъм;
- приключенски туризъм;
- спортен /екстремн туризъм;
- селски / еко туризъм;
- културен туризъм;
- образователен туризъм;
- религиозен туризъм;
- историко-археологичен туризъм.

За съществуването или за потенциала на тези сегменти е написано в предишните разработки по настоящия проект, както и в редица документи, свързани с планирането на туризма в община Враца.

Алтернативния туризъм е важен аспект на цялостната политика на община Враца за развитието на туризма и негов жизнеспособен сектор. Той допринася за по-добрата конкурентноспособност на общината на националните и международни туристически пазари. Алтернативният туризъм ще стане реален инструмент а подобряване благосъстоянието на местните общности и за повишаване на националното самочувствие.

Стратегията за алтернативен туризъм в община Враца отразява многобройните частни и обществени инициативи в целия регион. Ролята на местната власт за развитието на алтернативния туризъм ще става все по-голяма.

ВИЗИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВНИЯ ТУРИЗЪМ ВЪВ ВРАЦА

Съвкупността от горепосочените сегменти, формиращи алтернативния туризъм като цяло са съществена част от прилагането на принципите на устойчиво развитие на общината. Те са инструмент за оживяване на поминъка в планинския район и важен механизъм за опазване биологичното разнообразие във и извън защитените територии. Алтернативният туризъм е естествен избор за Враца в стремежа и да развива устойчиви форми на поминък и използване на земята, като се опазват природните богатства. Неговата

интегрираност дава допълнителен важен принос и към опазването на културното ни наследство.

Тази стратегия отчита, че Враца е на кръсът в развитието на местната си идентичност в туризма и позициите си на националния и международен пазар.

Алтернативният туризъм ще се превърне в синоним на имиджа на Враца на вътрешния и външния пазар, при което общината ще стане известна като :

- община с наличие на децентрализирани мрежи за устойчив туризъм, подкрепен от система за планиране, развитие и инвестиции;
- град, който прилага и поддържа високи стандарти на системите за управление на околната среда, подкрепена от частния и от обществения сектор;
- дестинация, която обхваща значителна част от националния пазар на пътуванията, придържащи се към принципите и практиките на устойчивия туризъм;
- областен лидер при трансграничните пътувания и турове, основаващи се на устойчивия туризъм и свързани с природата и културата на региона.
- регион, който успешно съчетава природен и културен туризъм.

МИСИЯ НА АЛТЕРНАТИВНИЯ ТУРИЗЪМ ВЪВ ВРАЦА И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Враца може да предлага целогодишно висококачествени туристически продукти, базирани на разнообразието, уникалността и автентичността на природните и културните си богатства. Тези продукти трябва да бъдат предназначени за посетители от България и от чужбина, които се отнасят отговорно и загрижено към природата и които подкрепят опазването на биологичното разнообразие и културно наследство.

Следователно за Враца алтернативния туризъм, като съвкупност от различни сегменти ще :

- допринесе за растежа на местната икономика и социалното развитие;
- привлича международни туристи с добри финансови възможности и за по-дълги времеви периоди през цялата година;
- разнообразява съществуващите туристически продукти, услуги и маршрути чрез засилване на междурегионалното и трансграничното сътрудничество;
- развива положителни нагласи и познания в местните общности към опазването на биологичното разнообразие и културно-историческо наследство;
- развива и осигурява съществуване, щадящо околната среда;
- разширява спектъра от инструменти и финансови механизми за опазване на природното и културното богатство;
- насочва инфраструктурното развитие към подходящи, опазващи природната среда решения.

Прилагането на Стратегията за развитие на туризма на община Враца, паралелно с останалите национални стратегии през следващите 10 години ще доведе до резултати, обединени в четири основни теми, които очертават рамката на Стратегията за развитие на туризма на община Враца :

1. Опазване и съхраняване на биологичните и културните ресурси.

- оказване подкрепа на националната система от защитени територии и подкрепа за опазването и управлението и;
- съхраняване на културно-историческото наследство, идентичността и традициите на врачани.

2. Регионално и местно развитие.

- подкрепя за процеса на децентрализирано планиране и финансово управление на алтернативния туризъм с висока степен на отговорност на местно ниво;
- създаване на съпричастност и ангажираност на врачани към опазване на природното и културно-историческото богатство и развитие на алтернативния туризъм;
- изграждане и действие на мрежа /кълъстер „Врачански туризъм”/, която да обедини усилията на местната икономическа общност в областта на маркетинга, развитието на продукта, финансовите инвестиции и развитието на бизнеса;
- включване на алтернативния туризъм, на устойчивия туризъм и системите за управление на околната среда в планирането и работата на местните власти.
- Изграждане на механизми за генериране на приходи от алтернативния туризъм, респективно от всеки един от неговите сегменти, които да са справедливо разпределени и да подкрепят опазването на природните и културно-историческите ресурси, както и инфраструктурата и услугите, свързани с този сектор.

3. Развитие на бизнеса, свързан с Враца като туристическа дестинация.

- разработване на механизми, които подкрепят и обслужват потребностите на местния малък и семеен туристически бизнес;
- изграждане на мрежа от услуги за развитие на малкия бизнес, която да осигури ефективното функциониране и развитие на малкия и средния бизнес.
- Разработване на специализирани и специфични, уникални продукти, интегриращи природни и културно-исторически ресурси, които да се продават успешно на националния и на международния пазар.

4. Общинска политика, управление и администриране на стратегията.

- изясняване, а при необходимост и оптимизиране на законовата база, нормативни практики, стандарти и условия за предлагане на дестинация Враца като продукт на българския и международния пазар;
- предоставяне на адекватни и полезни за предприемачите в общината услуги, като обучение и програми от страна на висшите и средните професионални училища;
- разработване и предлагане на система за стимулиране /целеви помощи, гаранции за заеми и др./ в подкрепа на регионалните и на местните туристически мрежи;
- прилагане на туристически маркетинг и рекламни стратегии и кампании, които работят за изграждането на имидж на Враца като привлекателна дестинация, предлагаща качествен и уникален продукт, основаващ се на единството на природното и културно-историческото наследство, за европейския пазар.
- Постигането на ползи от разработването на новаторски и устойчиви финансови механизми, които подкрепят най-добрите практики в защитените територии и свързаните с културно-историческите паметници и с устойчивия туризъм.

ПОДХОДИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА МИСИЯТА НА АЛТЕРНАТИВНИЯ ТУРИЗЪМ ВЪВ ВРАЦА

Сътрудничество на всички нива

Алтернативният и устойчив туризъм не са в прерогативите само на една институция или фирма в общината. Поради това целите му могат да бъдат постигнати само в координация между съответните заинтересовани страни.

Устойчивият туризъм се нуждае от съгласувани действия. Тъй като основата на алтернативния туризъм досега е създадена от малки групи частни предприемачи, честни власти и неправителствени организации, на тях се полага да играят важна роля в диалога и дейностите за

сътрудничество и координация на местно и национално ниво. Община Враца като местна структура, отговаряща за политиката в областта на туризма, стратегическото планиране и маркетинга, трябва да предприеме съответните действия, така че устойчивият алтернативен туризъм да намери своето място в дейността на Консултативния съвет по туризъм. В Консултативния съвет по туризъм трябва да се създаде специализирана работна група, която да работи поне първите пет години. След този период бъдещето на работната група ще се определи в зависимост от ефективността на нейната работа и потребностите.

Подходът на конкурентния клъстер при стратегическото планиране

Подходът на конкурентния клъстер е подходящ модел за постигане на целите на тази стратегия. Основна предпоставка за неговото прилагане е сравнителното предимство на Враца, основано на богатството на природни и културни забележителности и на биологичното разнообразие. Клъстерът дава възможност на малките и средни предприятия да се конкурират на национално и на международно ниво. Той трябва да им осигури по-добър достъп до информация и ресурси, като в същото време има дава гъвкавост и възможност за бързо възприемане на нововъведенията.

Моделът на конкурентния клъстер е подробно описан и обоснован в Доклад „Клъстерен модел на туризма в община Враца“, разработен по проекта от подизпълнителя Хирон Мениджмънт Консултинг ООД – София.

РАМКА НА ПОЛИТИКАТА НА РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКА ДЕСТИНАЦИЯ ВРАЦА

Тази рамка се състои от четири главни компонента :

1. Планиране на алтернативен устойчив туризъм и общинска политика.
2. Законодателство и нормативна уредба.
3. Развитие на продукта, маркетинг и реклама.
4. Мониторинг на разходите и ползите от туризма в общината, в контекста на туристическа дестинация.

ПЛАНИРАНЕ НА АЛТЕРНАТИВЕН УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ И ОБЩИНСКА ПОЛИТИКА

Устойчивия туризъм трябва да стане повече от инструмент за генериране на приходи за управление на защитените територии, за да се развива успешно в общината. Той трябва да получи призната роля в рамките на общинската политика и планиране в пет ключови стратегически аспекта – околна среда, икономика, регионални и местни власти, селско стопанство и култура. Нужно е интегрирано, интердисциплинарно планиране и действие. Устойчивият туризъм се нуждае от координиране и сътрудничество и на национално ниво. Той изисква също координация и сътрудничество на ниво регионални и местни власти. Особено трябва да се подчертае значението на стратегическото сътрудничество между партньорите за осигуряване на единно действие между отделните сегменти на алтернативния туризъм за постигане на синергиен ефект за туризма в териториите, богати на природно и културно наследство.

За успеха на устойчивия алтернативен туризъм ще е необходимо и развитието на мрежи на местно и областно ниво, както и механизми за координиране на тези мрежи на общинско равнище.

За успеха на устойчивия алтернативен туризъм е необходимо да се ангажират местните власти и да се очертае ролята им, свързана с генериране на приходи, инвестиции, планиране и развитие на инфраструктурата.

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И НОРМАТИВНА УРЕДБА

Устойчивият туризъм трябва на практика да стъпи на националното законодателство в тази област. За да успее като част от националната политика, необходимо е той да бъде подкрепен от нормативни документи, които регламентират неговото развитие и осигуряват стимули за конструктивното му прилагане в общината. Той трябва да е част от отговорностите на местните власти.

РАЗВИТИЕ НА ПРОДУКТА, МАРКЕТИНГ И РЕКЛАМА

Най-важните инструменти за успеха на устойчивия алтернативен туризъм в община Враца са развитието на продукта, маркетингът и рекламата. Тези дейности трябва да се осъществяват от всички заинтересовани страни, като се използват най-съвременните методи. Особено значение ще има използването на мултимедийни системи и Интернет за информация и популяризиране на природното и културно наследство на Враца.

Основен подход в подкрепа на качеството на туристическите продукти и на маркетинга е сертифицирането. Системите за сертифициране, стандартите и мащабът на тяхното прилагане трябва да ползват опит от европейски и международни модели, които да се адаптират за община Враца.

Важна ще е и ролята на партньорствата между обществения и частния сектор. Тези партньорства трябва да се изградят, за да допълнят стратегията и политиката на устойчивия туризъм. Враца трябва също да потърси партньорства с обществения и частния сектор извън страната – както с пазарите на масовия туризъм, така и с предприемачите от по-малките пазарни ниши. За това е нужна координация на регионалните туристически пазари, а също и осигуряване на ресурси в рамките на местните и регионални бюджети, за да успее Враца да се наложи на пазара като туристическа дестинация. Всичко – от рекламните кампании на новите вериги и видове туристически продукти и техния маркетинг до търговските панаири и изложения – ще е успешно, ако сътрудничеството между частния и обществения сектор се осъществява при взаимен интерес.

МОНИТОРИНГ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Стратегията за устойчивия алтернативен туризъм и самия сектор могат да бъдат успешни, ако се извършват мониторинг и оценка, за да се следи дали се изпълняват целите и какво е въздействието върху природната, културната и социалната среда. Тъй като устойчивия алтернативен туризъм има четири основни цели, успехът на всички елементи трябва да се проследи и да е възможно да се правят съответни промени при необходимост. За целта е важно :

- Да се извършват мониторинг и оценка на положителните и отрицателните ефекти от развитието на всички сегменти, включени в понятието алтернативен туризъм, за опазването на биологичното разнообразие както в рамките на защитените територии, така и извън тях. Задължително е да се отчита и спецификата на регионалната екологична мрежа.
- Да се наблюдава ролята на устойчивия алтернативен туризъм за изграждането на потенциала на местните власти, финансирането и способността да интегрират развитието на туризма в подкрепа на елементите /1/ и /2/.
- устойчивия алтернативен туризъм, като съвкупност от посочените сегменти, да се оценява и според приноса му за икономиката на общината и ефективността на връзките между отделните сегменти, с цел повишаване на ползите от него за местната култура, традиции, практики и съхраняването на културните паметници на Враца.

Една приложна програма за оценяване и мониторинг може да се реализира добре само ако ключовите заинтересовани страни са включени при разработването на индикаторите за мониторинг.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙНОСТИ

Общинската стратегия за туризъм утвърждава един важен подход – за равноправното участие на частния и публичния сектор от самото начало на формулиране на целите и мерките за развитие на туризма в Община Враца.

устойчивия алтернативен туризъм се разглежда като един жизнеспособен вид туризъм, подчиняващ се на пазарното търсене и на пазарните сили. Той трябва да бъде развиван посредством разширяване на капацитета на предприемачите и туроператорите, занимаващи се с туризъм от всички сегменти, усъвършенстване на стандартите за местата за настаняване и средствата за подслон и останалите туристически обекти и инфраструктура, системите за резервации, маркетинга, промоцията, сертифицирането, контрола върху качеството и т.н. За да е успешен туризмът, на него трябва да се гледа като на инструмент за устойчиво икономическо развитие и развитието му да бъде подчинено на стратегическо планиране с широк участие на обществеността. Това ще помогне обществения сектор да разбере правилно неговата роля, да поддържа философията и ценностите му и да го използва като средство за планиране на това къде, какво може да се прави и как. На администрациите на защитените територии, общината и областта трябва да бъде показана ползата от това. Ако те започнат да използват устойчивия алтернативен туризъм като част от своите стратегии за развитие, той би им донесъл предимства. Така Враца ще спечели на национално ниво и ще заеме по-висока позиция на регионалния пазар и международния пазар.

Необходим е общ подход при развитието на устойчивия алтернативен туризъм и планирането му, който да осигурява равно начало за работа на всички, които могат да се ангажират с подобна дейност, независимо дали работят в близост до защитена територия или друг район с ценно биологично разнообразие.

Стратегическите цели са групирани в четири главни теми. Те се определят от мисията, като са описани очакваните резултати за следващите десет години. Набелязани са мерките, които е необходимо да се предприемат за постигане на тези резултати. Целите са :

1. Съхраняване на природното и културно наследство.
2. Развитие на екотуристическия бизнес.
3. Регионално и местно развитие.
4. Общинска политика, управление и администриране на стратегията.

I. СЪХРАНЯВАНЕ НА ПРИРОДНОТО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

1. *Разработване на Общински план за устойчиво развитие на туризма в съответствие със съвременното разбиране за опазване на природата, за да се установят необходимите предпоставки за развитие на устойчивия алтернативен туризъм, в контекста на всички описани сегменти.*

Общинският план за устойчиво развитие на туризма трябва да включва следните елементи :

- Приоритетно определяне на районите, позволяващи различна степен на натоварване в резултат на човешко въздействие;

- Планирането на устойчивия алтернативен туризъм трябва да става с участието на местните общности, сдружения и инициативни групи за опазване на природното и културното наследство, както и на местните власти;

- Финансова оценка на първоначалните инвестиции и необходимото за текуща поддръжка на обектите;
- Планове за мониторинг на въздействието на устойчивия алтернативен туризъм върху защитените територии и паметниците на културата, включително на дейностите по развитието на туризма, извършване на корекции там, където е необходимо;
- Подкрепа за разработването на подходящи планове за управление на защитени територии и паметници на културата;

2. Гарантиране чрез Общинския план за устойчиво развитие на туризма на поддържането на въздействието на алтернативния туризъм в границите на допустимото ползване и промяна.

- Изграждане на механизми за практическо прилагане на законодателството и системите за управление;
- Прилагане на официални системи, стандарти и правила за опазване на природните ресурси /видове, места, местообитания, ландшафти/ както във, така и извън защитените територии;
- Развитие и използване на специални програми за обучение и повишаване на уменията и отговорностите на служителите в защитените територии, на частния сектор в сферата на туризма, на сдруженията и местните власти по отношение на оценката на допустимите граници на промяната.

Трудно е да се определят границите на допустимата промяна /допустимото въздействие вследствие на натоварване върху природата, което не предизвиква отрицателни промени/. Природните територии имат твърде различна степен на поемна способност и податливост на въздействие. Всеки обект или район има уникални стойности/показатели, които да се регистрират и проследяват. Необходимо е да се изготвят общински стандарти или ръководни насоки, които да подпомагат тези дейности. Тези стандарти ще бъдат част от политиката за управление на защитените природни територии и областно развитие.

3. Залагане на механизмите за генериране на приходи за опазване на биологичното разнообразие и паметниците на културата в планирането на областно ниво.

Съществуват практически механизми, които се разработват в България в подкрепа на опазването на защитените територии и развитието на туризма, в частност на екотуризма. Много от тях имат потенциала да облагодетелстват финансово както защитените територии, така и предприемачите в туризма. Тези механизми трябва да включват възможности за дарения и принос от посетители, разработването на система от данъци и такси, събирани и използвани на местно ниво. Законовите разпоредби, гарантиращи развитието на тези взаимноизгодни възможности, са още в началната си фаза. Затова е необходимо :

- Следене и регулярен преглед на националното законодателство и регламентиране на пряката зависимост между правото за упражняване на екологичен и културен туризъм и начините за опазване/поддръжка на ресурсите/обектите от природното и културното наследство;
- Разработване и узаконяване на работещи финансови механизми, спомагащи постигането на първостепенните цели – устойчиво развитие и опазване на природата.

- Осигуряване използването на приходите, които се генерират от туризма, преимуществено, за целите на опазването на природата и местния икономически растеж и в частност подпомагане развитието на алтернативен туризъм и свързаните с това потребности на общността.

- Активизиране на общинския фонд „Култура“, предвиден в Закона за закрила и развитие на културата, за подпомагане на инициативи, свързани с опазване и използване на културното наследство за нуждите на устойчивия алтернативен туризъм.

4. Разработване и прилагане на доброволчески схеми, подкрепящи опазването на биоразнообразието и културно-историческото наследство, системите за устойчиво използване на земята и развитието на алтернативния туризъм.

Основите на туризма в България, а и във Враца са поставени исторически върху принципите на доброволчеството, за което има свидетелства, например, основаването на Българския туристически съюз. За съжаление голяма част от доброволческите дейности, които свързват общностите и доброволците с програмите за опазване на природата и културното наследство, са забравени или западнали.

Затова е необходимо да се :

- създаде общинска доброволческа мрежа за алтернативен туризъм, ориентирана към опазване на биологичното разнообразие и културата. Това ще подпомогне редовната обмяна на информация и опитите за доброволчески дейности, както и ще послужи за управление на насочване на доброволческите дейности в общината.

- популяризиране добрите практики в общината, като се цитират доброволчески дейности, дали принос за обществото.

- разработят схеми за теоретическо и практическо обучение на доброволци.

- предложи учебна практика по екотуризъм за учащите като алтернативно и допълнително обучение към прилаганите в момента учебни практики / в хотели, ресторанти, туристически бюра/. Дейността да се свърже с различни форми на педагогика на наследството, лансирани чрез Европейските класове на наследството, изучаващи природното и културното наследство.

II. РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИЯ БИЗНЕС

Туризмът е важен инструмент за генериране на доходи за управление на защитените територии и опазване на биоразнообразието и културното наследство. Устойчивото генериране на доходи се нуждае от изграждане на бизнесумения и находчивост. Затова при развитието на устойчивия алтернативен туризъм трябва да се вземат предвид различните аспекти на успешното бизнесразвитие като главен елемент на разширяването на туристическия сектор.

1. Разгръщане на клъстер „Врачански туризъм“ с мрежа от ключови бизнесначинания в устойчив туризъм.

Многобройните разпръснати туристически инициативи в цялата община могат да се облагодетелстват от обмяната на информация и да спестят разходи, ако станат част от общинска мрежа от субекти, предоставящи туристически услуги и дейности. Това трябва да стане въз основа на модела, разработен от подизпълнителя по проекта „Хирон Мениджмънт Консултинг“ ООД – София. За лансирането на тази идея важно е да се :

- Изграждат връзки между националните специализирани туристически асоциации, водещите туроператори и регионалните и местните туристически информационни центрове;
- Обединят и унифицират съществуващите бази данни в общината, съставяни по различно време, в различен стандарт и по различни критерии и включването им в единна общинска информационна мрежа;
- Създаде ясно описана схема на организация на мрежата, която е подкрепена от периодични срещи, годишни изложби, борси и форуми;
- Създаде информационна система, която може да покаже предимствата пред абонатите си и да доведе до по-добро развиване на бизнеса;
- Идентифицира клъстера по дестинация. Привличане на всички елементи, изграждащи дестинацията за участие в клъстера, за да се улеснят контактите и връзките помежду им, както и за създаване на общо управление за разработване на маркетингова стратегия, стратегия за развитие и средства за финансиране на дестинацията.
- Привлече конвенционалния туристически бизнес в туристически инициативи;
- Изграждат механизми за привличане на групата клиенти със специални интереси както на регионално, така и на международно ниво – спелеология, скално катерене, специалисти по занаяти, планински туризъм и др.
- Създават пакети от туристически продукти и мрежи, обединени около комбинацията от опазване на биологичното разнообразие и културно-историческото наследство.

2. Подобряване на капацитета на предприемачите за извършване на бизнес и обучение на местните общности, предоставящи туристическите услуги.

Резултатите от предишните анализи и проучвания по проекта сочат, че местната общност разполага с добър потенциал за предлагане и получаване на приходи от туризма, но в повечето случаи нямат умения и оит за предоставяне на туристически продукти и услуги на клиентите си. Затова е необходимо да се помогне за развитието на малкия и средния бизнес, за да се разгърне предприемаческия потенциал. За един такъв подход са необходими :

- семинари за бизнесинициативи, касаещи търсенето и предлагането в туризма;
- програми за информироване на обществеността по проблемите на туризма;
- учредяване и присъждане на награди за най-добри общински и регионални практики и награди за най-добра инвестиция сред предприемачите в сферата на туризма;
- бизнесобучение, насочено към създаването на продуктите, маркетинга, функционирането на малкия бизнес, бизнеспланирането, кандидатстването за кредит и т.н. освен в професионалните училища и колежите, и в дистанционни форми.
- размяна на посещения с цел обучение на национално, регионално и международно ниво, за обмяна на опит и запознаването на място с успешни практики.
- разработване на специални курсове за предприемачи в туризма, които да станат част от програмите за обучение на предприемачи, предлагани от Центровете за професионално обучение в общината.

3. Разширяване на достъпа до финансови механизми, инвестиции на акционерен капитал и други ресурси за финансиране.

За насърчаване на туристическите модели, които да допринасят за целите на опазването на природата, за развитието на малкия бизнес и повишаването на икономическия растеж в общината, са подходящи следните механизми :

- необходимо е да се имат предвид възможностите за набиране на общински фондове чрез туристически такси, които да играят ролята на допълващи фондове за развитие

на туризма. Допълващите и целевите грантове да станат инструмент за привличане на частни капитали и да се реализират в мащаб, който може да бъде усвоен от местната общност.

- пренасочване и свързване с широкомащабните инвестиции на частния сектор. В отговор на търсенето на клиентите нарастваща е тенденцията за разнообразяване на офертите в туризма в частния сектор в общината – функционирането на спа-центрове например. Затова масовият туризъм търси възможности за разнообразяване на предлагането си, а устойчивият алтернативен туризъм е в центъра на интереса на клиентите. В териториите, богати на природно и културно-историческо наследство в общината, интересът на клиентите е допълнително стимулиран. Диверсификацията на туристическия продукт на дестинация Враца може спокойно да включи екотуризма. Мащабните инвестиционни програми в частния сектор би трябвало да включват и форми на управление чрез клъстер „Врачански туризъм”.

- да се проучи възможността за предоставяне на доброволни вноски за развитието на туризма и опазването на природата, респективно културния туризъм и опазване на културно-историческото наследство чрез български и чуждестранни частни фирми, които са готови да се заемат с това. Много частни предприемачи и големи хотели по света все повече прилагат принципа да добавят символична доброволна вноска за опазване на природата и развитие на туризма към сметката на клиента. Друг вариант е, когато от всяка направена продажба се отделя много малка част като принос за опазването на природата и развитието на туризма. Тенденцията за събиране на средства по този начин расте в световен мащаб както в корпоративната политика и имиджа на фирмите, така и под формата на увеличаващи се приходи за местната общност и дейностите по опазване на природата.

- да се приложи подход, аналогичен на принципа „замърсителят плаща”, за големите инвестиции в масовия туризъм. В случаи на големи инвестиционни проекти в масовия туризъм, които нанасят вреда на биоразнообразието или допълват натиска върху околната среда, да се предвиди система, която да задължава инвеститора да предостави такса за околната среда или биоразнообразието в полза на опазване на природата и/или за развитие на устойчивия туризъм.

- подкрепата за финансирането на МСП би могла да се разшири и подобри с изграждането на концепция за създаване на общински гаранционен фонд, за усвояване на средства от схеми за микрофинансиране и грантови схеми за подпомагане на нововъзникналите МСП и други подобни инициативи.

4. Подпомагане развитието на ефективни малки и средни предприятия в сферата на устойчивия алтернативен туризъм.

Малките и средни предприятия играят ключова роля в устойчивото развитие. Този бизнес обслужва разнообразни цели, като осигурява различни икономически ползи за местната общност, предлагайки специални или традиционни услуги за туристите. Във Враца те се основават на местни традиции и опит и отговарят на потребностите на местната общност. Малките предприятия са ключът към задържането на значителна част от приходите на туризма на местно ниво – там, където са генерирани, и представляват по-удачния вариант от този, който е характерен сега за цялата страна.

- чрез клъстера „Врачански туризъм” да се създаде „гише” за консултиране и бизнес развитие, използвайки възможностите на изградения във Враца „Бизнесинкубатор”.

- използване на консултантски услуги по различни проекти и програми на Европейския съюз и други донори.

- разработване на проекти съвместно с клъстера „Врачански туризъм” за малки и средни предприятия за оползотворяване на средствата, отпускани за повишаване ефективността на малките фирми.

- създаване на пакет общи стимули и възможности, изготвени в подкрепа на характера, обхвата и размера на съответната фирма за туризъм. Този пакет може да включва финансови и други стимули за МСП / гратисни периоди за връщане на средства от фондове, субсидирани кредити и др./.

5. Насочване развитието на устойчивия алтернативен туризъм към вътрешния пазар като първостепенен приоритет и разширяване към целевите сегменти на международния пазар.

- В краткосрочен аспект дейностите по маркетинг и създаване на туристически продукти и пакети от услуги трябва да бъдат насочени към българския пазар. Пазарните проучвания показват, че той не бива да се подценява и може да бъде ефективен трамплин за стъпване на международните пазари. Трябва да се съобрази нарастването на пазарния сегмент на хората от големите градове, чиито доходи нарастват и те пътуват по време на кратките почивки през годината и по време на по-дългите планирани отпуски през летните месеци.

Поставянето на акцента върху младото поколение на страната изглежда навременна и приложима стартова точка. Пазарът на групата на децата и младежта е сравнително податлив към алтернативните туристически продукти, като това е същевременно добра инвестиция за бъдещето. Партньорствата между предприемачите, предлагащи туристически продукти и услуги, и местни спортни клубове може да се окажат добра основа за специални програми, насочени към тази пазарна група.

С нарастването на опита на община Враца в сферата на екотуризма е добре да се разработват международни маршрути, които да свързват общината със съседни държави.

6. Формулиране на насоки за програма за екотуристическа и културно-историческа интерпретация и образование на посетители.

На много места по туристическите маршрути в общината на туристите се предлага интерпретация и информиране, успешно насочени към целевите групи. Ето защо е необходимо тази сфера само да се укрепи, като :

- се развият успешни примери/прототипи за интерпретация посредством специализираната инфраструктура, печатни материали, обозначения, занимателни програми преди и след посещението и други дейности, които могат да се мултиплицират в образователни и интерпретативните дейности, свързани с опазването на биологичното разнообразие и културно-историческо наследство;
- развитие на експертен потенциал в Община Враца и Клъстер „Врачански туризъм”, дирекции на защитени територии, за лансиране на тези модели.
- разработване на програми и планове за обучение, включително учебни пътувания, за да се подготвят специалисти в тези насока.

7. Създаване на система за повишаване на обществената осведоменост за туризма и изграждане на потенциал в туристическия бизнес и сред общинските служители.

Администрациите на защитените територии и местните власти трябва да могат да представят възможностите на устойчивия алтернативен туризъм, вкл. екотуризма пред представителите на дребния и едрия бизнес. За да могат общностите и предприемачите да се насочат към тези възможности, е необходимо разработването на специализирани програми. Усилията трябва да се концентрират върху :

- Използване на съществуващи модели и практиките в тази сфера, като се разменят посещения за обмен на опит, споделяне на успешни практики на общностите с възникващите такива;
- Координиране развитието на тези програми от работни групи от интердисциплинарни екипи на общинско и областно ниво с участието на всички заинтересовани институции и участници.
- Съществено внимание трябва да се отдели на съдействието за внедряване на международни стандарти за управление на качеството, за да се гарантира качеството на продукта. Проекти за насърчаване на екологично чисти производства (ISO 14000), на най-добрите производствени и лабораторни практики (GMP и GLP) и внедряване на международните стандарти за управление на качеството от серията ISO 9001:2000.

8. Разработване на доброволна система за сертифициране на продуктите и услугите на туристическа дестинация Враца.

Две с главните причини, поради които една туристическа дестинация би се заела с програми за сертифициране и управление на околната среда. Първо, има нарастваща тенденция за успешен маркетинг на сертифицирани екологични продукти като основа за избора на клиента, както и за повишаване на печалбата. На второ място, въвеждането на екологични системи за управление е съществена част от управлението на туризма в ключовите територии с биологично разнообразие. Развитието на система за сертифициране може да помогне за :

- Развитие на по-силни връзки с други европейски и международни модели за сертифициране;
- Популяризирането на най-добрите практики чрез размяна на посещения и обмен на информация;
- Създаването на интерес за участие в регионални и международни форуми за популяризиране на стандартите за екологично управление.
- Разработване на системи за доброволно сертифициране и акредитиране в съответствие с общинското развитие и промоциране на туризма в частния сектор.
- Определяне на реални стимули и ползи, произтичащи от доброволното сертифициране.
- Използване на външни органи, които да извършат преглед и да признаят дейностите, подлежащи на сертифициране.
- Сравняване на постиженията с тези на страните – членки на Европейската харта за малки предприятия.
- Основаване на работна група, която да разработи концепция за сертифициране на туристическите продукти, като се фокусира върху съществуващите регистрирани търговски марки и емблема на Природен парк „Врачански Балкан“.

III. РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

1. Приемане на стратегически подход за развитието на клъстер „Врачански туризъм“.

Много важно за успеха на устойчивия алтернативен туризъм на местно ниво е да се прилага подхода за използване на всички налични ресурси, организиране на структури и връзки между тях, изграждане и развитие на мрежи за взаимодействие.

Предизвикателствата на устойчивото развитие и използването на природните ресурси могат да се посрещнат най-добре чрез прилагането на стратегически регионален подход за развитие на устойчивия алтернативен туризъм. Този подход :

- Подпомага децентрализацията на управлението;
- Подкрепя моделите на местните власти;
- Служи като логичен инвестиционен пакет;
- Подкрепя сдружения на общини, стремящи се към международни пазари;
- Гарантира дългосрочно запазване на интересите на местния бизнес и обществеността към сектора и запазване на природните, човешки и други ресурси.

2. Стимулиране и поддържане на съществуващите местни и регионални модели и най-успешни практики в сферата на туризма.

Мрежата на туроператорите и туристическите информационни центрове трябва да останат едно от важните звена за развитие на туризма в общината. Необходимо е да работят в партньорство със съществуващите регионални и местни сдружения и комитети. Всъщност така ще се даде път на една икономика, която по своя мащаб съответства на капацитета на местната общност, институции и инициативи и спестява много време и инвестиции. Могат да се използват проекти образци, разработени от ПП „Врачански балкан” и други НПО-и, за да се ориентират и обучат други общности как най-добре да определят готовността си за посещение на туристи и да предприемат стъпки за подобряване на капацитета си. За тази цел трябва да се осигури следната подкрепа за местните и регионалните туристически общности :

- Обучение за опазване на околната среда като условие за развитие на устойчив туризъм;
- Сдружаване на продуктов принцип с цел намаляване на разходите за маркетинг и реклама;
- Разпространение на опита от успешни практики;
- Въвеждане на услуги „на едно гише” като инструмент за улесняване и ускоряване на процедурите по предоставяне на публични услуги;
- Привличане/назначаване на компетентни специалисти в областта на туризма в общината, които имат намерения за съществено развитие на туризма;
- Развитие на подходящи програми за обучение на местни и регионални мрежи по въпросите на устойчивия туризъм и споделяне на успешни модели за неговото развитие;
- Активизиране дейността на „Бизнес инкубатор Враца” в посока предоставяне на бизнесекспертиза и подкрепа, включително програми за „обучение на обучители”, акцентирани върху бизнеспланиране, анализ на риска, финансов анализ и редприемачество;
- Разработване на пазарни пакети за регионален туризъм;
- Изграждане на Интернет връзки и системи за резервации в туристическите информационни центрове в областта;
- Изграждане на общинска база данни за туристически продукти и услуги;
- Участие в регионални, национални и международни изложения и панаири за рекламиране на Враца като туристическа дестинация и обмяна на опит;
- Разширяване връзките между бизнеса, регионалните и местните власти и администрациите на защитените територии.

3. Подкрепа на местното участие в процеса на планиране за идентифициране на възможностите на местните хора по отношение на защитените територии, опазването на биологичното разнообразие и културното наследство.

Успехът на устойчивия алтернативен туризъм и способностите му да служи за генериране на приходи за нуждите на общината ще зависи от децентрализираното прилагане на тази стратегия. Освен това успехът ще зависи и от много по-

целенасоченото местно участие в управлението на защитените територии, както и другите дейности за развитие на местната култура. Това може да бъде реализирано успешно чрез :

- Определяне и популяризиране на най-добрите практики за ангажиране на местното население в местното планиране на туризма;
- Осигуряване провеждането на един отворен и прозрачен процес при тези процедури;
- Включването на местните общности в дейността по опазване, използване и популяризирането на културното наследство, развитие на местната култура, планиране на културния туризъм и други с особено роля на музеите и галериите на Враца, читалището и неправителствения сектор.
- Въвличане на местните предприемачи и заинтересовани страни в събирането и анализа на информация за планирането на туризма в общината.

4. Интегриране на устойчивия туризъм в общинските планове за развитие.

Целите на устойчивия алтернативен туризъм трябва да се интегрират в областния и общинския план за икономическо развитие. Те трябва да бъдат одобрени от местните и публични власти, както и от Общинския съвет, и така да се превърнат в реална политика.

Препоръки :

- В плановите документи използването на ресурса устойчив алтернативен туризъм трябва да се включи като разход по опазване и управление на територията, маркетинг и реклама и като приход от създаването на нови работни места и приходи от данъци и такси не само за туристическите предприятия /хотели, ресторанти и др./, но и от селско стопанство, търговия, транспорт, телекомуникации и др.
- Плановите за устройство на територията са основата за управление и вземане на решенията. Общинската стратегия за развитие на туризма трябва да се обвърже с устройствените схеми и планове.
- Плановите документи трябва да бъдат в ясна взаимовръзка както на общинско ниво, така и на областно и регионално.
- Предвиждане от страна на Община Враца в своята структура специалист/и в областта на туризма, а в Общинския съвет – създаване на комисия или подкомисия за развитието на туризма.

5. Провеждане на форуми за устойчив алтернативен туризъм, събития и чествания на общинско ниво.

Тези прояви трябва да включват дейности, които стимулират една по-ефективна комуникация и координация с управления на по-високо ниво/например министерства и донорските програми, фокусирани върху децентрализираното управление, изграждане на местен потенциал и инфраструктурно развитие.

IV. ОБЩИНСКА ПОЛИТИКА И УПРАВЛЕНИЕ.

1. Насърчаване координирането на политиката и сътрудничеството между Община Враца и другите общини от област Враца и Северозападен регион за планиране.

За постигането на една последователна и редовна координация на туризма в региона от значение ще са следните няколко механизми :

- разработване на общински механизъм за координиране, който ще се използва за насочване на развитието на туризма и за подпомагане на завършването и реализацията на настоящата Стратегия;
- активизиране работата на Консултативния съвет по туризъм;

- създаването на работна група като постоянно звено към Консултативния съвет по туризъм трябва да се осъществи в най-кратки срокове, след активирането на самия съвет, за да се изпълнят следните цели :

- координиране прегледа, усъвършенстването и приемането на Общинската стратегия за развитие на туризма;
- координация на прилагането на Плана за действие, като се поеме отговорността за мобилизиране на необходимите институции,

финансиране и други ресурси.

2. Създаване на имидж на Враца като туристическа дестинация на Балканите и в Европа и модел за развитие на устойчив туризъм.

Враца се нуждае от цялостен образ, с който на международния и на българския пазар да бъде представено богатството, разнообразието и уникалното съчетание на природни и културни ресурси и възможности за туризъм. Без една дългосрочна маркетингова стратегия ще бъде много трудно да се поддържа този сектор и да се осигуряват устойчиви ползи от опазването на природата и за местното население. Стъпките, които е необходимо да се предприемат в тази насока включват :

- Създаване на идентичност като туристическа дестинация със специфичните за Враца аспекти. Използване на този образ в постоянно разпространявана туристическа информация.

- Усъвършенствани туристически карти, нови пътеводители, мултимедийни продукти системи с оглед предлагането на разнообразна и разностранна информация за туризма във Враца;

- Уеб страниците на клъстер „Врачански туризъм“, Община Враца, информационните центрове и др. трябва да акцентират върху туристическите обекти и маршрути и да осигуряват връзки с други уеб страници в България и по света;

Враца има потенциал да си създаде уникален имидж. Общината ни има разнообразни типове ландшафт, които обуславят биологично разнообразие. Тя притежава уникално културно наследство – значима част от общото европейско наследство. Това е нейното к.сравнително преимущество и като член от 2007 година на голямото европейско семейство. За изграждането и популяризирането на този имидж са важни следните елементи :

- широка подкрепа и рекламиране на природното и културно наследство на Враца от страна на Община Враца и частния сектор;
- подкрепа за опознавателни посещения и двустранни споразумения с други туристически дестинации в региона;
- създаване и подкрепа за връзките на частния сектор с чуждестранни партньори;

3. Приемане на система за мониторинг на въздействието от реализирането на Общинската стратегия за развитие на туризма, както и на успехите и неуспехите при реализацията на Плана за действие.

С оглед постигането на по-голяма ефективност на Общинската стратегия за развитие на туризма трябва да бъдат засегнати следните ключови въпроси, свързани с разработването на система за мониторинг :

- ♦ До каква степен устойчивия алтернативен туризъм допринася за защитата и качеството на управление на природните територии в община Враца ?
- ♦ Какви са въздействията на устойчивия алтернативен туризъм в природните територии и културно значимите места в общината ?
- ♦ Има ли инициативи за управление на въздействията на устойчивия алтернативен туризъм в зоните, засегнати от развитието му?

- ♦ Какви са възможностите на Община Враца да прилагат тези механизми ?
- ♦ Какво е въздействието на устойчивия алтернативен туризъм върху биологичното разнообразие и върху културно-историческото наследство ?
- ♦ Допринася ли устойчивия алтернативен туризъм за формиране на съпричастност към проблемите на опазването на природата и културните обекти и за по-доброто социално положение на хората от туристическа дестинация Враца?
- ♦ Допринася ли устойчивия алтернативен туризъм за разширяването на местния бизнес и възможностите за доходите ?
- ♦ Екотуристическите дейности и възможностите за работа достигат ли до нови сегменти на населението ?
- ♦ Увеличават се колективните ползи за местната общност ?
- ♦ Какви са социалните и културните въздействия от туристическите дейности ?
- ♦ Развитието на устойчивия алтернативен туризъм довело ли е до подобряване на достъпа на местните хора до информация, до повишаване на техническите им познания и по-голямо участие ?
- ♦ В каква степен културно-историческото наследство допринася за развитието на устойчивия алтернативен туризъм в територия като Враца, богата на природни и културни ценности ?
- ♦ Каква е връзката на устойчивия алтернативен туризъм с конгресния туризъм и ефектът от тяхното съвместно действие ?

4. Планиране и изграждане на подходящата инфраструктура за подобряване на достъпа до обектите на устойчивия алтернативен туризъм.

Ако Враца иска да развива успешно туристическите си продукти на вътрешния и международния пазар, тя трябва да подобри информационната си инфраструктура и достъпа до съответните обекти. За целта е необходимо :

- привличане на ресурси чрез международни програми за подобряване ли осигуряване на достъпа до приоритетни туристически дестинации – създаване и поддръжка на пътната мрежа, водеща до приоритетни обекти на туризма.
- Паралелно развитие на инфраструктурата на ПП Врачански Балкан и районите около него.
- Осигуряване на съвременни телефонни и Интернет услуги в ключови райони и отдалечени местности.

5. Прилагане на информационните технологии и на географските информационни технологии в планирането и развитието на устойчивия алтернативен туризъм и за маркетингови дейности.

На географските информационни системи трябва да се гледа като на технология за въвеждане, съхраняване и обработване на разнообразни географски обусловени данни, позволяващи интегрирането на графична информация и бази данни, възпроизвеждане на пространствени анализи и моделиране, визуализация на всяко ниво на анализа, като по този начин се подпомага процесът на вземане на решение. Те са ценен инструмент и за вземане на информирани решения при планирането, развитието и маркетинга на дестинацията. Системите са полезни и като инструмент както за опазване на биоразнообразието, така и при инвентаризацията и управлението на културните паметници и обекти.

Важна предпоставка за осигуряване на ефективно включване към и ползване на общинско ниво на бъдещата национална информационна система е регулирането на процеса на обмен на разнообразни данни от гледна точка на техния формат. В бъдеще националната информационна система ще обслужва различни групи ползватели – ангажирани с обновяването, поддръжката и оперирането на системата; ползватели,

свързани с прякото прилагане на данните от информационната система, както и тези, на които са нужни визуализационни решения за идентифициране и пространствено разпределение на обекти, формиране на маршрути и др.

В този смисъл стратегическа цел на Общинската стратегия за развитие на туризма е да се създадат условия за повишаване на капацитета и подготвеността на кадрите, работещи в областта на туризма и опазването на околната среда, за работа със съвременни информационни технологии и географски информационни системи. На тази основа трябва тази информационна технология за се приложи на всички нива на планиране, управление, маркетинг и мониторинг като универсален инструмент, осигуряващ подкрепа на процеса на вземане на решения.

6. Развиване на трансгранично сътрудничество в областта на туризма и опазване на природата.

Регионалните и трансграничните връзки могат да се улеснят чрез :

- Използването на обекти от природното и културно наследство на Враца като атрактивни и популярни места, които могат да се свържат с други такива и местни общности.
- Обвързване на популярните в общината обекти с тези с по-малка посещаемост;
- Координация с туроператорите и администрацията на ПП Врачански Балкан за създаване на общи туристически маршрути;
- Подобрена информация за туристите. Като се свържат няколко обекта с „разкази“, описващи природното и културното им наследство, преживяването на посетителите може да се направи по-силно и да се повиши качеството на целия продукт;
- Създаване на мрежи от туристически и информационни центрове;
- разработване на маршрути, основани на физико-географската и културно-историческа автентичност, представени виртуално.